

28. мај

Милена Богавац

Јами дистрикт

Битеф театар Београд, Центар за културу Тиват, Фестивал MASZK Сегедин,
Think Tank студио Нови Сад (Србија, Црна Гора и Мађарска)

Milena Bogavac

Jami District

The Bitef Theatre Belgrade, Centre for Culture Tivat, MASZK Festival Szeged,
Think Tank Studio Novi Sad (Serbia, Montenegro and Hungary)

Режија: КОКАН МЛАДЕНОВИЋ
Оригинална музика: МАРКО ГРУБИЋ
Костимографија: ИВАНА НЕСТОРОВИЋ

Director: KOKAN MLADENović
Original music: MARKO GRUBIĆ
Costumes: IVANA NESTORović

Улоге

Cast

ИСИДОРА СИМИЈОНОВИЋ
ЈЕЛЕНА ГРАОВАЦ
НИНА НЕШКОВИЋ
ВАЊА НЕНАДИЋ

ISIDORA SIMIJONović
JELENA GRAOVAC
NINA NEŠKOVIĆ
VANJA NENADIĆ

Музику изводи група Врооом:
ЏАМАЛ АЛ КИСВАНИ,
МАРКО ГРУБИЋ

Music performed by the group Vrooom:
JAMAL AL KISWANI,
MARKO GRUBIĆ

Представа траје 1 сат и 50 минута

Duration 1 hour and 50 minutes

Списатељица

Јами дисџирикти је позоришна представа која проблематизује питања нације и националних држава, у хај-тек свету 21. века. Полазећи од чињенице да је нација конструкт и појам измишљен у 19. веку, представа поставља питање како је деветнаестовековном изуму пошло за руком да изгледа као да је био ту одувек?

Да ли су нам, у ери интернета, вештачке интелигенције и савремене медицине, још увек потребне старе, „добре“ нације? Шта ће сменити нације и националне државе?

И ко је гори: нације или корпорације?

До краја 21. века, очекује се да ће већину интелектуалних и физичких послова обављати роботи. Да ли ће роботи имати националну свест?

Да ли ће бити робо-родољуби и робо-патриоте?

Да ли ће идеја нације завршити на сметлишту историје, или ће тамо завршити они који у њу верују?

Да ли ћемо у 22. век ући у ципелама из 19. века? И да ли нас жуљају те разгажане ципеле?

Оне одавно нису лепе. А да ли су удобне?

Милена Миња Богавац

Списатељица, драматуршкиња, позоришна редитељка, слем песникиња и радница у култури. Рођена је 1982. у Београду, где је дипломирала драматургију на Факултету драмских уметности.

Написала је петнаестак позоришних комада који су изведени у бројним српским и европским позориштима. Добитница награда „Борислав Михајловић – Михиз“ за драмско стваралаштво, „Јосип Кулунџић“ за изузетан успех у области позоришта и других награда.

Од 1999. са редитељком Јеленом Богавац ради у оквиру позоришне трупе Drama Mental Studio. Независно од рада у трупи, сарађује са многим организацијама и институцијама културе, међу којима су Битеф, Битеф театар, Центар Е8, Теорија која хода, Пер.Арт...

Пише и изводи слем поезију, збирке *Економско њројагандна њоезија* (2005) и *Мој слем је дужи од њвог* (2011) објавио јој је новосадски СКЦ. Објавила је роман *Историја срца* (Принцип бонарт прес, 2012). Позоришни комади које је написала преведени су на више језика и уврштени у неколико антологија савремене драме.

Од 2006. до 2011. била је селекторка и уметничка директорка Екс театар

феста – фестивала експерименталног, нискобуџетног и ангажованог позоришног израза, у Панчеву.

Режирала је неколико представа чији су извођачи и коаутори млади људи, а са Војиславом Арсићем, од 2010. развија позоришни метод колективног ауторства „позориште као омладински рад“.

Редовно води радионице засноване на употреби драмских техника у образовању, радионице за развој драмског текста и радионице слем поезије.

Редитељ

Повишена реторика, коцкање туђим животима, туђим главама одвешће нас у неку нову катастрофу. Због тога смо измислили тај факт, најстаријег човека на свету око чијег се наследства боре припаднице три народа да докажу ко је највећи, најстарији и ко има највише историјских права.

Апсурди нас опет могу увести у ново крвопролиће, зато се представа руга свему што нас политички окружује. Нормални људи Балкана не смеју дозволити да нам се понове деведесете.

Нико од нас није могао да изабере нацију у којој ће се родити, боју коже, већинску религију којој припада народ у коме се родио. Сва предубеђења о нама иду управо у односу на то што нисмо могли да изаберемо. Парадоксално, све што радимо, од рођења до смрти, да се персонализујемо, да имамо нека знања, таленте, све то није толико важно у односу на то које смо нације, које расе, које религије. Ова представа је настала као ругање тим претпоставкама које нас одређују.

Кокан Младеновић

Рођен 1970. у Нишу. Дипломирао на Катедри за позоришну и радио режију Факултета драмских уметности у Београду, у класи Мирослава Беловића и Николе Јевтића (1993). Режира разноврстан репертоар, са богатом палетом аутора, од античких, ренесанских, барокних, модерних, до савременика: Есхил, Аристофан, Шекспир, Тирсо де Молина, Бомарше, Марин Држић, Ибзен, Булгаков, Хармс, Енда Волш, Агота Криштоф, Горан Стефановски... Режирао је и дела готово свих значајних домаћих аутора различитих генерација: Александар Поповић, Велимир Лукић, Слободан Селенић, Вида Огњеновић, Душан Ковачевић, Љубомир Симовић, Слободан Вујановић, Иван М. Лалић, Маја Пелевић, Милена Богавац... Драматизовао или адаптирао дела Толкина, Горана Пет-

ровића, Слободана Селенића, Мирјане Новаковић... Режирао мјузикле *Чикаго*, *Коса*, *Зона Замфирова*. Често, поред режије, потписује и драматизацију или адаптацију дела.

Године 2007. и 2008. био је директор Дrame НП Београд, у периоду 2009–2012. управник Атељеа 212.

Режије/драматизације/адаптације (избор): Шекспир/Буњуел/Милер: *Хамлејт*; Хармс: *Случајеви*; Тирсо де Молина: *Севиљски заводник и камени госи*; Бомарше: *Фиџарова женидба*, *Ојера улџима*; Александар Поповић: *Развојни њуи Боре Шнајдера*, *Мрешћење џарана*; Аристофан/Маричић/К. Младеновић: *Лизисџираја*, *Мир*; Велимир Лукић: *Афера недужне Анабеле*; Вида Огњеновић: *Како засмејати госиодара*, *Је ли било кнежеве вечере*; Агота Криштоф: *Велика свеска*; Душан Ковачевић: *Марџионџи џрче џочасни круџ*, *Балкански џџијун*, *Сабирни ценџар*; Слободан Селенић: *Ружење народа у два дела*; Хењрик Ибзен: *Пер Гинџи*; Шекспир: *Боџојављенска ноћ*, *Сан леџиње ноћи*, *Укроћена џоройад*, *Луџије Цезар*; Љубомир Симовић: *Пуџујуђе џозориџије Шојаловић*; Горан Петровић/К. Младеновић: *Ојсага цркве Свеџоџ Сџаса*; Горан Стефановски: *Баханалије*; Михаил Булгаков/К. Младеновић: *Мајџџор и Марџариџа*; Мирјана Новаковић/К. Младеновић: *Сџџрах и њеџов слџа*; Горан Петровић: *Скела*; Х. Ј. Толкин/К. Младеновић: *Хобџи*; Х. М. Бари, М. Стојановић: *Пеџџар Пан*; Енда Волш: *Диско џиџс*; Фоси/Еб/Кендер: *Чикаџо* (мјузикл); М. Пелевић: *Ја или неко друџи*, *Поморанџина кора*; Радо/Рагни/Мекдермот: *Коса* (мјузикл), Слободан Вујановић: *Последња смрџи Френкија Суџице*, С. Сремац/К. Младеновић: *Зона Замфирова* (мјузикл), Б. Нушић/К. Младеновић: *Докџџор Нуџић*, И. Брешан: *Предсџџава „Хамлеџа“ у селу Мрдуџа доња*, Фон Трир: *Доџвил*, *На Дрини џуџрија*, по мотивима Иве Андрића...

Добитник је награде „Бојан Ступица“, Стеријиних награда: за адаптацију – *Афера недужне Анабеле* (1998), *Ружење народа у два дела* (2000), за драматизацију – *Ојсага цркве Свеџоџ Сџаса* (2002), награда „Нови Тврђава театар“ (*Доџвил*, 2015) као и других значајних награда на фестивалима у Србији и региону.

Критика

На први поглед – и само на први поглед – *Јами дисџирикти* Милене Богавац је „документарна представа о најстаријој нацији на свету“, драмска прича која припада жанру научне фантастике. Сателитским снимцима земљине коре и записима специјалних камера са инфрацрвеним зрацима недвосмислено је показано да у селу Јамена, на тремеђи Србије, Хрватске и Босне и Херцеговине, постоје трагови најстаријег палеолитског насеља у историји човечанства. Ово значајно научно откриће ће у геополитичком контексту локалне заједнице изазвати најпре општу пометњу, потом сукоб три нације око питања којој је од њих заправо припадао хомосапиенс из Јамене и, на крају, прави рат.

Кроз низ квазидокументарних фрагмената који показују како на вест о епохалном открићу у Јамени реагује најшира јавност (медији, научници, представници верских заједница, политичари, интелектуална елита, обичан народ), настаје сложена слика нечега што нам је и те како познато, јер се већ у стварности догодило, онога кроз шта смо већ прошли, а што је до данас оставило дубоке трагове у животима које још увек не можемо нормално да живимо...

Редитељ Кокан Младеновић у приступу овом драмском тексту користи поступак сличан оном који је применио у својој инсценирању *Доџвила*, а посебно треба истаћи и три глумице – Исидору Симијонову, Нину Нешковић и Јелену Граовац. И овај пут, као и много пута до сада у представама Кокана Младеновића, Марко Грубић је био део и ауторског и извођачког тима, компоновао је музику, али је и на позорници, заједно са Џамалом Кисванијем, уживо свирао. И поново је представи у којој наступа даривао посебну димензију – и својом сценском радњом баш као и музиком која је овај позоришни чин приближила атмосфери узбудљивог концерта. Представу *Јами дисџирикти* чека светла будућност – и на матичним сценама у Београду и Новом Саду, као и на гостовањима. Досадашње информације о успесима које постиже у Србији и на извођењима у региону, упркос мрачној стварности која се савршено уклапа у дијагнозу коју ова представа тачно поставља, буде наду да су, барем неки међу нама, ипак научили лекције из повести.

Александар Милосављевић (*ПТС Рагуо Беоџраг* 3. 8. 2017)

Обрачун с митовима Балкана

Знанствено „откриће“ најстаријих остатака људских предака води у нови рат на Балкану, а Јамена, након свега, постаје забавни парк. Обрачун с цјелокупном митоманијом Балкана – то је најкраћи могући опис представе *Јами дисџириџи*. Текст Милене Боговац започиње досјетком: у селу Јамена свјетски су знанственици нашли доказе да је људски род много старији него што се до сада мислило, те управо из Јамене потјече човјечанство.

Но, Јамена се – види врага – налази на тромеђи Хрватске, Босне и Херцеговине и Србије, те ондје истог трена почиње борба за остатке проповјека, али и много огорчење и убојитије својатање претка. Борба је то која води у нови рат на Балкану, с кобним посљедицама које се не броје само жртвама на све три стране, већ и чињеницом да – када се у сукоб коначно умијеша УН – Јамена постаје забавни парк, онај у којем дјеца уче о повијести, језици „домородаца“ су забрањени, а преживјели становници заправо глуме мајмуне и зарађују 300 еура мјесечно. Редактор Кокан Младеновић кроз ову причу истражује митове који нас окружују, од забавних попут ‘је ли боља Северина или Цеца’, до оних много убојитијих, и кроз све то испитује појам нације у 21. стољећу, у временима свеприсутног и свевидећег интернета, reality showova. Резултат тих пропиткивања јетка је и моћна сатира која удара равно у главу, жалцима који су равноправно распоређени на све три стране, јер аутори јасно поручују: нема невиних, док пропитују (чисту) крв, поријекло, земљу, језике, религије, националне светиње... па све до псовки.

Све је овдје постављено тако да нам покаже колико смо сви ми на Балкану заправо слични, а не различити. Тако представа досеже врхунац у тренутку када из института у Единбургу стижу налази крви који кажу: исти су, а након тога ратничка крв лије у потоцима.

На сцени су три сјајне младе глумице: Исидора Симијоновић, Јелена Граовац, Нина Нешковић, које у два сата представе дословно одраде и физички захтјеван посао, јер темпо представе је убитачан.

Бојана Радовић (*Вечерњи лисџи*, 6. 6. 2017)

Жестока сатира

(...) Млада ангажирана српска драматичарка Милана Боговац, која је и према властитој средини једнако критична као и према осталима, изнимно духовито и сатирички оштро уобличила је у свом драматуршки прецизно вођеном тексту митове и друштвене деформације који воде према међусобној мржњи, насиљу, деградацији, и убијању оних других. Притом је ставила у први план недвојбену сличност, а неријетко и идентичност аргумената све три бијесно супротстављене стране. Пуну сценску живост том врло успјелом сатиричном предлошку дале су три изванредне младе глумице Исидора Симијоновић (као Српкиња), Јелена Граовац (Хрватица) и Нина Нешковић (Бошњациња), које силном енергијом, како гласовно тако и мимиком и промишљено кореографираним покретом, заступају своју нацију доводећи ту жестину до карикатуралне, а у екстремним случајевима и застрашујуће форме. У једној од сцена које најдојмљивије показује спој та два елемента оне као мушкарци, трансформирани само ријечима, гестама и покретима (без преоблачења и маске), највулгарнијим псовкама пријете припадницима друга два народа. Изванредан контрапункт томе је трагикомичан приказ у којем све три истодобно дословце једу земљу свака своје обожаване домовине, ефектно показујући заслијепљеност националним митовима.

За такве маштовите и неочекиване сцене велике заслуге има и редатељ Кокан Младеновић, који је представу водио у фуриозном ритму, изванредно комбинирајући силину глумачке експресивности и жестину глазбе с видео снимкама и креативном упоробом расвјете, стварајући с *Јами дисџириџи*ом театарски спектакл у којем је та сценска атрактивност била потпуно функционално осмишљена у јасном презентирању великог сатиричког набоја занимљивог текстовног предлошка Милане Боговац, што је резултирало врхунском представом ангажираног театра који је одушевљену публику сјајно забавио наводећи је притом и на размишљање о темама којима се бави.

Томислав Курелец (*Kazalište.hr*, 20. 6. 2017)

Writer

Milena Minja Bogavac

Authoress, dramaturge, stage director and slam poetess and cultural worker Milena Bogavac was born in 1982 in Belgrade, where she graduated from the Faculty of Dramatic Arts, Department of Dramaturgy.

She has written about fifteen stage plays that have been performed in a number of Serbian and European theatres. She has received the awards "Borislav Mihajlović - Mihiz" for dramatic work, "Josip Kulundžić" for exceptional achievements in the field of theatre, and others. She writes and performs slam poetry; her collections *Ekonomsko propagandna poezija (Economic-propaganda poetry, 2005)* and *Moj slem je duži od tvog (My Slam Is Longer Than Yours, 2011)* were published by the Novi Sad Student Cultural Centre. She has published the novel *Istorija srca (A History of the Heart, Princip bonart pres, 2012)*. Her dramas have been translated into numerous languages and included in several contemporary drama anthologies.

She has directed several productions performed and co-authored by young people, and has been developing a theatrical method of collective authorship named "Theatre as Youth Work" with Vojislav Arsić since 2010.

Director

Kokan Mladenović

Born in 1970 in Niš, Kokan Mladenović graduated from the Department of Theatre and Radio Directing, Faculty of Dramatic Arts in Belgrade in 1993 in class of Professors Miroslav Belović and Nikola Jevtić.

He has directed a varied repertoire covering a gamut of authors, ranging from the Classical Greek, Renaissance, Baroque, modernists to the contemporaries: Aeschylus, Aristophanes, Shakespeare, Tirso de Molina, Beaumarchais, *Marin Držić*, Ibsen, Bulgakov, Kharms, Enda Walsh, Agota Kristof, Goran Stefanovski... He has also directed works of almost all the major local authors from different generations: Aleksandar Popović, Velimir Lukić, Slobodan Selenić, Vida Ognjenović, Dušan Kovačević, Simović, Slobodan Vujanović, Ivan M. Lalić, Maja Pelević, Milena Bogavac... He has dramatized or adapted works of Tolkien, Goran Petrović, Slobodan Selenić, Mirjana Novaković... He has directed the musicals *Chicago*, *Hair* and *Zona Zamfirova*. Besides directing, he is often credited with text dramatization or adaptation. In 2007 and 2008 he was engaged as a manager of the Drama of the National Theatre in Belgrade, and from 2009 to 2012 as a manager of The Atelier 212 Theatre. He has received the "Bojan Stupica" award and Sterija's Awards: for adaptation – *The Affair of Innocent Annabelle* (1998), *Scolding of People in Two Acts* (2000), for dramatization – *Siege of the Saint Salvation Church* (2002), award of the "Novi Tvrđava teatar/The New Fortress Theatre" (*Dogville*, 2015) among other major awards at festivals in Serbia and the region.

Reviews

At first sight - and only at first sight - *Jami District* by Milena Bogavac is a "documentary play about the oldest nation in the world", a dramatic story that belongs to the genre of science fiction. Satellite images of Earth's crust and records taken by special infrared cameras clearly show that in the village of Jamena, in the tri-border area between Serbia, Croatia and Bosnia and Herzegovina, there are traces of the oldest Palaeolithic settlement in the history of mankind. This significant scientific discovery, in the geopolitical context of the local community, will inevitably lead to a general confusion, then a conflict between the three nations over the question of who the Homo sapiens from Jamena actually belonged to and, finally, an actual war.

Through a series of quasi-documentary fragments that show the reactions of the widest public (the media, scientists, representatives of religious communities, politicians, intellectual elites, common people) to the news of the epochal discovery in Jamena, a complex picture familiar to us emerges, as it has already happened in reality, a picture of the situation we have already been through, which has left deep traces in our lives that we still cannot live normally...

Director Kokan Mladenović uses a procedure in his approach to this dramatic text similar to the one he used in his staging of *Dogville*, while three actresses - Isidora Simijonović, Nina Nešković and Jelena Graovac deserve a special commendation. Once again, as many times before in the productions of Kokan Mladenović, Marko Grubić has been part of both the authorial and performing teams; he has composed the music and played it live on stage together with Jamal Kiswani. And again, he has given a special dimension to the show he participates in - both with his stage performance and the music that brings this stage action close to the atmosphere of an exciting concert. *Jami District* can expect a promising future - both on the domestic stages of Belgrade and Novi Sad, as well as in guest appearances. The information on the successes achieved in Serbia and in the region, despite the dark reality that fits perfectly into the diagnosis established accurately by this play, raise hopes that, at least some of us, have learned lessons from history.

Aleksandar Milosavljević (*RTS Radio Belgrade* 3. 8. 2017)

Biting satire

The credit for such imaginative and unexpected scenes goes to director Kokan Mladenović as well. He leads the show in a furious rhythm, superbly combining the power of histrionic expressiveness and the intensity of the music with videos and creative use of lighting, developing a stage spectacle where the stage attractiveness is completely functionally designed in a clear presentation of a great satirical charge of the interesting text written by Milena Bogavac, which results in a top-notch performance of engaged theatre that entertains the audience, serving it with food for thought on the topics it covers.

Tomislav Kurelec (*Kazalište.hr*, 20. 6. 2017)